

28 ม.ค. 2534

ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อบทบาททางเพศ ความพึงพอใจในชีวิตสมรส
กับการปรับตัวของบิดาและมารดาที่มีบุตรคนแรก

The Relationship Between Sex-Role Attitude, Marital Satisfaction
and Parental Adaptation in Couples Having a First Child.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาพยาบาลศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2533

ISBN 974 - 586 - 802 - 7

สงวนลิขสิทธิ์

Copyright by Mahidol University

19797

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อบทบาททางเพศ ความพึงพอใจในชีวิต
สัมพันธ์กับการปรับตัวของบิดาและมารดาที่มีบุตรคนแรก

ชื่อผู้วิจัย จันทวรรณ เจริญสันติ

ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล, วท.บ., M.S., Ph.D.

จริยาวัตร คมพยัคฆ์, วท.บ., M.S.P.H., Dr.P.H.

สุปรียา บุญเขต, ค.บ., M.S.

วันที่สำเร็จการศึกษา

4 พฤษภาคม พ.ศ. 2533

บทคัดย่อ

การปรับตัวของบิดาและมารดาในระยะ 6 - 8 สัปดาห์ภายหลังบุตรคนแรกเกิดนั้น มีความสำคัญและนับได้ว่าเป็นภาวะวิกฤตหนึ่งของชีวิต โดยบิดาและมารดาจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านอัตมโนทัศน์ บทบาท ภาระรับผิดชอบ ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว สภาพการเป็นอยู่โดยรวม ตลอดจนทั้งระบบสังคมที่เกี่ยวข้อง ทำให้บิดาและมารดาต้องการความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่ง แต่สภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบอุตสาหกรรม ทำให้บิดาและมารดาส่วนใหญ่ขาดการช่วยเหลือหรือคำแนะนำจากญาติพี่น้องดังเช่นอดีตที่ผ่านมา บิดาและมารดาจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการปฏิบัติภารกิจของครอบครัวมากยิ่งขึ้น การมีเจตคติต่อบทบาททางเพศสมัยใหม่ โดยมีความเสมอภาคของบทบาทระหว่างเพศชายและเพศหญิงมากขึ้น ตลอดจนการยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงของบทบาทผู้ชายและผู้หญิง และการมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส จึงเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้บิดาและมารดาสามารถปรับตัวต่อภารกิจของบทบาทบิดามารดา และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในระยะเวลาภายหลังการมีบุตรคนแรกได้ดียิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อบทบาททางเพศ ความพึงพอใจในชีวิตสมรส กับการปรับตัวของบิดาและมารดาที่มีบุตรคนแรก กลุ่มตัวอย่างเป็นบิดาและมารดาที่มีบุตรคนแรก โดยทั้งนี้การตั้งครรภ์และการคลอดของมารดาไม่มีภาวะแทรกซ้อน และบุตรภายหลังเกิดมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ที่มารับบริการการคลอดที่โรงพยาบาลมหาราชานคร เชียงใหม่และศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 5 อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 คู่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัวของบิดาและมารดา แบบวัดเจตคติต่อบทบาททางเพศ แบบวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสและ

แนวทางการปรับตัวของบิดาและมารดา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เจตคติต่อบทบาททางเพศของบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่เจตคติต่อบทบาททางเพศของมารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของมารดาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของบิดา และการปรับตัวของมารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ
3. เจตคติต่อบทบาททางเพศและความพึงพอใจในชีวิตสมรส สามารถร่วมทำนายการปรับตัวของบิดาได้ร้อยละ 9.53 ส่วนในมารดาทั้งหมดว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสและรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน สามารถร่วมทำนายการปรับตัวของมารดาได้ร้อยละ 15.22

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการให้การพยาบาลแก่บิดาและมารดาที่มีบุตรคนแรก โดยอาจจัดให้บิดาและมารดาได้รับคำปรึกษาแนะนำแบบเป็นกลุ่มจากเจ้าหน้าที่ในทีมสุขภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมของบิดาและมารดาในการมีบุตร และเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคู่สมรส อันจะนำไปสู่ความพึงพอใจในชีวิตสมรส นอกจากนี้คู่สมรสยังต้องตระหนักถึงการสร้างฐานะ เศรษฐกิจ ให้พร้อมก่อนมีบุตร ดำเนินถึงเจตคติของบิดาที่มีต่อบทบาททางเพศ รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของบิดาและมารดาในระยะแรกภายหลังบุตรเกิดด้วย

Thesis Title : The Relationship between Sex-role Attitude, Marital Satisfaction and Parental Adaptation in Couples Having the First Child.

Name : Jantararat Chareonsanti

Degree : Master of Science (Nursing)

Thesis Supervisor Committee :

Kobkul Phanchaoenworakul, B.Sc., M.S., Ph. D.

Jariyawat Komparyak, B.Sc., M.S.P.H., Dr.P.H.

Supreya Boonyagate, B.Ed., M.S.

Date of Graduation :

4 May B.E. 2533 (1990)

ABSTRACT

Parental adaptation during 6 to 8 weeks after childbirth, is one of the crucial events and viewed as a crisis in parent's life. Both parents are confronted with many new responsibilities and tasks. They need to reorganize their marital and personal lives. Many parents need assistance from others in order to perform their new role effectively. It appears that the changing of the society from traditional to industrial society makes the parents lack of supporting from their own family. Fathers and mothers need to help each other by sharing responsibilities and roles in the family. Equalitarion sex role attitude and marital satisfaction are considered to be important factors for parental adaptation. Therefore, the purpose of this study was to investigate the relationship between sex role attitude, marital satisfaction and the parental adaptation. The sample was composed of 100 first-time fathers and mothers whose mothers had normal pregnancy, normal delivery and healthy infants at Maharaj Nakorn Chiangmai Hospital and Health Promotion Center, Division 5. The tools for

collecting data included demographic data form, Sex-Role Attitude questionnaire. Marital satisfaction Scale and Parental Adaptation Self-evaluation questionnaire. Data were analysed by using means, standard deviation. Pearson Product Moment Correlation Coefficient, and Stepwise multiple regression analyses.

The results of the study were as follows:

1. There was a significantly positive relationships between sex-role attitude and parental adaptation at the .05 level in fathers' group, however, it was not significant among mothers' group.
2. There were significantly positive relationships between marital satisfaction and parental adaptation in both fathers and mothers at the .05 and .01 level respectively.
3. The results of the stepwise multiple regression analysis demonstrated that 9.53 percent of the variance of paternal adaptation was accounted for by sex-role attitude and marital satisfaction. For maternal adaptation, 15.22 percent of the variance was accounted for by marital satisfaction and economic status.

The results of this study could be used as guidelines for planning, analysis, and evaluation of parents' adaptation and related factors in means of providing parental educational programmes in order to promote further parental adaptation.